

Małgorzata Pawłowska

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Narodowy Bank Polski

mpawlo1@sgh.waw.pl

Determinanty rentowności polskich banków. Czy paradygmat SCP działa w polskim sektorze bankowym?

Celem artykułu jest zbadanie wpływu struktury rynkowej sektora bankowego i zmian w otoczeniu makroekonomicznym na zyski banków komercyjnych w Polsce w ciągu ostatnich 15 (przed i podczas światowego kryzysu finansowego).

W badaniu skupiono się przede wszystkim na zbadaniu wpływu struktury rynku na wyniki banków komercyjnych w Polsce. W tym celu w badaniu przetestowano dwa, znane z literatury przedmiotu, modele dotyczące wpływu struktury rynku na wyniki. Pierwszy, tradycyjny oparty na paradygmacie badający relację między strukturą rynku a wynikiem (Structure-Conduct-Performance (SCP) głoszący, że większa siła rynkowa polegająca na niższej konkurencji na rynku prowadzi do wyższej rentowności. Drugim modelem, był model który stworzył Smirlock (1985), który przeformułował tradycyjny paradygmat SCP i stwierdził, że nie ma związku między strukturą rynku i rentownością, ale raczej między udziałem w rynku pojedynczej jednostki a rentownością. Smirlock (1985) sformułował hipotezę tzw. relatywnej struktury rynku (Relative Market Power Hypothesis (RMP) uzupełniającą tradycyjną hipotezę SCP.

W artykule również zbadano ogólny efekt zmian wielkości banków (w tym modelu działalności bankowej) oraz warunków otoczenia makroekonomicznego (cyklu koniunkturalnego) na wyniki polskich banków komercyjnych. Co więcej z uwagi na fakt, że zmiany w strukturze polskiego sektora bankowego postępowały równolegle do zmian

w strukturze własnościowej, w artykule przetestowano również wpływ kapitału zagranicznego na rentowność polskich banków.

Wyniki empiryczne oparto o analizę rocznych danych panelowych obejmujących okres piętnastu lat, od 1997 do 2012 roku. Panel danych zawierał zarówno dane na poziomie mikro (z bilansów banków komercyjnych), jak i na poziomie makro (dotyczące przerostu PKB oraz dynamiki wskaźnika inflacji). W badaniu podzielono okres analizy na: okres przed kryzysem finansowym (1997-2007) oraz okres kryzysu finansowego 2008-2012. W artykule do estymacji wykorzystano system GMM.

Wyniki analizy są niejednoznaczne. Analiza empiryczna wykazała dowody za hipotezą względnej siły rynkowej (RMP) w polskiej bankowości, jak również dla tradycyjnego paradygmatu SCP. Jednak podczas kryzysu finansowego wyraźny wpływ na rentowność miała wielkość banków. W artykule wykazano również pozytywny wpływ zmian w strukturze sektora bankowego (prywatyzacja i zwiększenie kapitału zagranicznego) na rentowność polskich banków komercyjnych. Podobnie jak w innych krajach, zyski banków komercyjnych w Polsce są uzależnione od cyklu koniunkturalnego.

JEL classification: F36; G2; G21; G34; L1.